

Den Integrale Ide i IPA Analysen

Ideen om en integral forståelse af det enkelte menneskes udviklingsrejse igennem tilværelsen, er i bund og grund en analytisk og begrebslig måde at fremstille denne rejse på. På samme måde, som Maslows behovspyramide er en sammenskrivning af motivationsteorien i et udviklingsperspektiv, er den Integrale ide en sammenskrivning af allerede eksisterende -primært psykologiske – teorier i en samlet ide om livet som en udviklingsrejse.

Det centrale i den Integrale Ide er opfattelsen af, at vores livs- og udviklingsrejse bevæger og udvikler sig i stadier, hvor hvert stadie er karakteriseret ved den måde, hvorpå vi grundlæggende opfatter og fortolker verden omkring os. Hvert stadie i menneskets udvikling er karakteriseret ved kvalitativt forskellige måder at opleve sig selv i verden på. Det gælder den måde vi tænker, føler og handler os ind i verden, den måde hvorpå vi opfatter virkelighedens grænser og muligheder, og den måde hvorpå vi skaber relationer til andre mennesker.

Det er altså helt afgørende, at hvert stadie er kvalitativt forskelligt fra de andre. Og samtidig – som hos Maslow – er der en udviklingsvej- og retning, hvor bevægelsen og springet fra det gamle til det nye stadie markerer et både historisk og personligt spring til et højere bevidsthedsstadie.

Ifølge Robert Kegan, en af de fremmeste psykologer og fortalere for den Integrale teori, konstrueres verden igennem relationer. Mennesket skabes af og er grundlæggende sine relationer, og den personlige udviklings afgørende pendulbevægelse er bevægelsen imellem Integration – at være som og forbinde sig med de andre og Differentiering – at være sig selv som noget unikt og forskelligt fra de andre. Disse to positioner hører sammen og kan ikke adskilles, og den personlige udvikling opstår i dynamikken imellem de to tilsyneladende modsætninger. Det er den kraft og energi, der bringer os videre fra ét stadie til det næste stadie. På vores vej igennem livet udvikler vi både selvet, dvs. vi skaber vores personlige identitet og selvopfattelse igennem dette at anskue verden indefra og ud, OG vi indgår i og udvikler relationer og lærer derved at anskue verden udefra og ind. En balanceret selverkendelse kræver begge anskuelser.

Således er en voksende forståelse af os selv i forhold til mennesker og mennesker i forhold til os selv, det helt centrale konfliktpunkt og den afgørende dynamo for vores udviklingsvej. Udvikling og modning som menneske indebærer altid en større bevidsthed og forståelse af relationen imellem mig og de andre. Modenhed er altså et spørgsmål om selvindsigt og selverkendelse indefra, men også et spørgsmål om, at fordybe allerede eksisterende relationer, at føle større ansvarlighed overfor den anden, at vide hvordan jeg virker ind på andre, i stigende grad at forstå andres måder at reagere på, at kunne gennemskue og gennemlyse stadig mere komplekse systemer, at kunne tænke i paradokser og polariteter, at kunne håndtere dilemmaer m.m.

Modenhed er evnen til i stadig højere grad at håndtere dilemmaet imellem at være sig selv og være som de andre – at være i den anden. Og der er ingen "løsning". Det er ikke et enten eller. Det er et spørgsmål om afvejning og balance i forhold til den enkeltes personlighed og den konkrete situation. Det der forandres, udvikles og modnes igennem tilværelsen, er det enkelte menneskes evne til at manøvrere imellem disse to grundlæggende og modsætningsfyldte poler.

Vi udvikler os igennem hele vores voksne liv, og bevæger os derfor igennem flere stadier i vores personlige udviklingsrejse. Men det er også vigtigt, som Kegan udtrykker det, at slå fast, at... "We

are not our stages, we are not the self who hangs in the balance at this moment in our evolution. We are the activity of this evolution. We compose our stages, and we experience this composing.” (Robert Kegan: “The Evolving self” p. 169)

Udvikling er altså de kvalitative spring der sker i vores bevidsthed, når vi bevæger os fra et udviklingsniveau til et andet. Og den bærende ide er Integral, dvs. at vi som mennesker tager alt det vi har lært indtil nu med over i den nye måde at tænke verden på. Vi kan altså situationsbestemt gå ”tilbage” i vores udvikling. Vi integrerer så at sige den gamle måde at tænke på i den nye. Udvikling er en kvalitativ forandring af bevidstheden. De gamle antagelser og sandheder forkastes til fordel for nye sandheder. Men vi tager de gamle antagelser med over på det nye udviklingsstadium, men nu bevidst således at vi kan reflektere over dem. En given fase indeholder således alle tidligere faser.

Hvert udviklingsstadium beskriver både et menneskes måde at **tænke** på, altså den måde hvorpå vi tankemæssigt skaber struktur, sammenhæng og mening i det vi gør, og vores måde at **føle** på, altså hvordan vi oplever begivenheder omkring os og hvilke indre processer denne oplevelse sætter i gang.

Men først og fremmest i denne sammenhæng (IPA Analysen), er stadiene beskrevet igennem den tilhørende mere konkrete **adfærd**. Hvad vi rent faktisk gør, hvordan vi er sammen med andre mennesker, hvordan vi interagerer med andre, hvilke behov vi handler på og hvad vil vi have ud af det, hvad vi stræber vi efter og hvordan vi mestrer og klarer de udfordringer vi møder på vores vej.

Og så er vi fremme ved de grundlæggende spørgsmål vi ønsker at besvare med IPA Analysen. Hvordan opfatter jeg virkeligheden, dens grænser og muligheder? Hvordan håndterer jeg modgang og modstand på vejen frem imod de mål jeg har sat mig? Hvordan forbinder jeg mig med og går andre mennesker i møde? Og hvordan realiserer jeg mit personlige potentiale og finder min egen vej?

IPA Analysen er netop en operationalisering og konkretisering af den del af beskrivelsen af hver af udviklingsstadiene, der relaterer sig til vores adfærd. Vi har i IPA Analysen defineret 4 kvalitativt forskellige platforme/hovedfaktorer for individets adfærd. Denne konkretisering er nødvendig for at kunne MÅLE på de forskellige adfærdsfaktorer. Men vi skal huske, at disse faktorer er beskrevet som toppen af isbjerget med underliggende motiver, værdier m.m.

Som nævnt er vores personlige udviklingsrejse en rejse, der udfolder sig igennem hele vores tilværelse. Det tager tid. Forandring – springet fra et udviklingsstadium til det næste - slår først for alvor igennem, når vores erfaringer, refleksioner og tanker har forankret sig følelsesmæssigt i vores sind, vores bevidsthed og vores handlinger. Når vi anerkender og mærker følelsen, når vi kan løfte den op i vores bevidsthed og konkret handle på dette grundlag. Enhver kvalitativ forandring i vores liv kræver både tanken, følelsen og handlingen.

Opsamling

Det centrale i den Integrale Ide er opfattelsen af, at vores livs- og udviklingsrejse, således som den er bestemt af den måde vi tænker på, vores værdier og vores identitet, udvikler sig i stadier, hvor hvert stadie er karakteriseret ved den måde, hvorpå vi grundlæggende forstår og møder verden omkring os.

Hvert stadie beskriver både et menneskes måde at **tænke** på, altså den måde hvorpå vi tankemæssigt skaber struktur, sammenhæng og mening i det vi gør, og vores måde at **føle** på, altså hvordan vi oplever begivenheder omkring os og hvilke indre processer denne oplevelse sætter i gang. Men først og fremmest i denne sammenhæng, er stadierne beskrevet igennem den tilhørende mere konkrete **adfærd**.

Kvaliteten af det du udvikler på ét område i IPA Analysens model er afhængig af det du har udviklet på de andre områder.

Når vi udvikler os fra den ene platform til den næste, tager vi alt det bedste fra den gamle platform med os og **INTEGRERER** det gamle i det nye. Hvor det gamle før var målet og et mål i sig selv, bliver det nu et middel til at udfolde os fra den nye platform med nye mål, nye personlige standarder og en helt ny måde at opleve os selv og fortolke os selv ind i verden.

Bevægelsen og springet fra det gamle til det nye stadie markerer et både historisk og personligt spring til et højere bevidsthedsstadie.

Den personlige udviklings afgørende pendulbevægelse er bevægelsen imellem Integration – at være som og forbinde sig med de andre og Differentiering – at være sig selv som noget unikt og forskelligt fra de andre. Disse to positioner hører sammen og kan ikke adskilles, og den personlige udvikling opstår i dynamikken imellem de to tilsyneladende modsætninger. Det er den kraft og energi der bringer os videre fra ét stadie til det næste stadie.

På vores vej igennem livet udvikler vi både selvet, dvs. vi skaber vores personlige identitet og selvopfattelse igennem dette at anskue verden indefra og ud, OG vi indgår i og udvikler relationer og lærer derved at anskue verden udefra og ind. En balanceret selverkendelse kræver begge anskuelser.

De 4 Platforme/Hovedfaktorer i IPA Analysen

Metodefaktorer – det blå rum

Hvordan opfatter det enkelte menneske virkeligheden? Hvordan er virkeligheden skruet sammen? Hvordan kommer vi hurtigt og mest effektivt fra A til B? Hvilke muligheder og grænser rummer denne virkelighed? Hvordan skaffer vi os viden om verden?

Metodefaktorerne handler om alt det vi billedligt talt foretager os, når vi sidder ved skrivebordet og rent tankemæssigt organiserer virkeligheden omkring os for at kunne løse en bestemt opgave. Hvordan vi tænker før vi skal handle. Vi etablerer en metode hvormed vi angriber og bearbejder de opgaver vi stilles overfor.

Arbejdslivsmotiv: Øget kompleksitet og faktisk viden om verden indenfor et afgrænset område.

Arbejdslivsroller: Specialister, eksperter.

Underlæggende emotionelt motiv: Tryghed og sikkerhed.

Læring: Gennem øget faktisk viden. Viden om.

Mennesker der føler sig hjemme i det blå rum foretrækker orden, regelmæssighed og stabilitet. De har det bedst med tydelige rammer, klare regler og faste strukturer. Det er mennesker, der foretrækker at løse opgaverne på grundlag af en veldefineret og præcis viden i et kendt og forudsigeligt univers. I det blå rum har man det godt i arbejdssituationer, hvor succeskriterierne er entydige, hvor man har styr på tingene og hvor faktisk og faglig viden er et vigtigt grundlag for løsningen af opgaverne.

Systemorientering

Detailorientering

Sikkerhedsorientering

Resultatfaktorer – Det røde rum

På et tidspunkt i vores liv vokser behovet for og lysten til at definere os selv som subjekt og træde frem i vores unikhed og forskellighed fra de andre. Vi må sætte os mål, lære ved at prøve, teste vores vilje, præstere og udvikle os til et selvstændigt og unikt individ. Vi må afgrænse os selv i forhold til andre og sætte os vore egne unikke mål. Vi må præstere og stræbe efter at nå vores livsmål.

Arbejdslivsmotiv: At stræbe efter at nå materielle mål og præstere det ypperste.

Arbejdslivsroller: Leverandør af resultater

Emotionelt motiv: Selvhævdelse

Læring: Ved at prøve. Opnåelse af erfaring og personlige færdigheder.

Når vi tager udviklingsspringet fra vores trygheds- og sikkerhedszone i det blå rum og springer ud i verden, tager vi det bedste og mest brugbare med os fra den "blå" periode. Men det der før var et mål i sig selv bliver nu et middel til at stræbe efter og nå de større personlige livsmål.

Hvem tager springet?

Mennesker der scorer højt på Præstationsmotiv, Selvtillid og Selvstændighed føler sig hjemme i det røde rum. De er frihedssøgende og står på en stærk personlig og mental platform, hvorfra de er godt rustede til at klare sig igennem vanskelige, kritiske og udfordrende opgaver. De har en

indre trang til konstant at udføre opgaverne bedre, hurtigere og mere effektivt, og de har et positivt syn på sig selv, deres evner og muligheder

Præstationsmotiv Selvtillid Selvstændighed

Relationsfaktorer

Vi har hele vejen igennem skulle forholde os til og indgå i relationer til andre mennesker. På vores livsrejse erfarer vi (måske), at for at kunne forbinde os med andre i dybere relationer og kærlighedsforhold, men også for at opnå vores livsmål, slår det vi hidtil har lært ikke længere til. Indtil nu har vi primært fokuseret på os selv. For at komme videre må vi lære at sætte os i den andens sted, at give den anden plads, at lytte til den anden, at lytte til andre for at forstå de sammenhænge vi indgår i. Vi bliver nysgerrige på hvad mennesker er, hvad de tænker og føler, og vi opdager, at dette hjælper os videre i tilværelsen.

Arbejdslivsmotiv: Indsigt i sociale processer som middel til at nå fælles mål

Arbejdslivsroller: Ansvar for alt det relationelle i de sammenhænge man indgår i

Emotionelt motiv: Kærlighed og livskvalitet i sin forbundethed med andre

Læring: Gennem følelser. Indsigt i både sig selv og i andre mennesker. At se og forstå den anden.

Når vi tager udviklingsspringet fra det røde rum til det grønne rum, tager vi det bedste fra det røde rum med os. Viljen og målorienteringen. Men nu anvender vi vores større indsigt i os selv OG andre til at integrere det røde rums kvaliteter i det grønne rum og sætte os endnu større mål. Mange lederjobs i arbejdslivet forudsætter grønne kvalifikationer. Og kompleksiteten øges, idet facit ikke længere er en given kvantitativ eller faktisk størrelse, men opgaverne er mere processuelle, langvarige og usikre.

Hvem tager springet?

Mennesker der scorer højt på Social Forståelse, Tillid og Udadvendthed føler sig hjemme i det grønne rum. De viser stor interesse for deres medmennesker og bruger meget tid på at sætte sig ind i og forstå andres tanker, følelser og handlinger. De er socialt nysgerrige, åbne og tolerante, og har i kraft af deres fokus på følelser og relationer opbygget en grundlæggende social kompetence.

Social Forståelse Tillid Udadvendthed

Personlige vækstfaktorer

På et tidspunkt rejser vi (måske) ind i ukendt land, overskrider nogle af de kendte grænser, søger nye erkendelser og nye mål. Vi gør det ud fra en fornemmelse af, at vi har potentiale til mere. Drevet af nysgerrighed, fornemmelser og ønsket om den ultimative frihed. Både indre og ydre faktorer og omstændigheder kan sætte en sådan bevægelse i gang. Vi bryder op og begiver os på en rejse ud i det ukendte. Vi flytter os fra det grønne til det gule rum. Og vi lærer gennem refleksion og kritisk betragtning af os selv, vores handlinger og vores tanker. Vi kigger os bagud og betragter hele vores livsrejse indtil nu, og vi kigger fremad mod noget, der endnu kun er anelser og fornemmelser af noget nyt.

Arbejdslivsmotiv: At forandre for at opnå højere mål

Arbejdslivsroller: Forandringsagent

Emotionelt motiv. Selvaktualisering og opfyldelse af sin livsmission

Læring: Gennem refleksion, selvindsigt og erkendelse

Når vi tager springer fra det Grønne til det Gule rum, bryder vi op fra de kendte og afprøvede mentale landskaber og bevæger os ud i ukendt land. Vi tager på opdagelsesrejse, og vi ved ikke hvad der gemmer sig på den anden side af horisonten. Vi prøver noget helt nyt. Både udvendigt i form af nye handlinger, nye steder og nye situationer. Og indvendigt i form af refleksioner over vores tilværelse og opnåelse af nye erkendelser og fortællinger om hvem vi er og hvorfor vi er her.

Hvem tager springet?

Mennesker der scorer højt på Intuition, Integritet, Indflydelse og Entydighed føler sig hjemme i det gule rum. De har på mange af livets områder den personlige og mentale frihed til at realisere deres iboende potentiale. De har en optimistisk tro på fremtiden og dens muligheder, de bevarer deres personlige integritet når de bliver angrebet på deres person og deres synspunkter, og de har lysten og viljen til at søge indflydelse på både eget og andres liv.

Intuition Integritet Indflydelse (Selv)indsigt/Entydighed

Afslutning

Nogle mennesker gennemlever denne livs- og udviklingsrejse fra det Blå rum og hele vejen til det Gule rum flere gange i tilværelsen.

Vi kan som menneske komme til at stå i en situation, hvor vi må gentænke hele vore vores liv på en helt ny måde. Det indebærer måske, at vi må starte "forfra" og skaffe os en fuldkommen ny viden om hvordan verden er skruet sammen. Når vi på denne måde ændrer det vidensgrundlag vi står på, må vi måske også ændre på den måde hvorpå vi oplever og opfatter virkeligheden. Fra denne nye position kan det meget vel være, at vi også må gentænke os selv på de andre mentale platforme. Betragt vores ego på en ny måde, indgå nye og anderledes relationer og stille helt nye spørgsmål til os selv om hvad livet egentlig går ud på.

God rejse.

Flemming Olsen